

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3. Vtrum ex parte rationis fuerint in Christo plures voluntates.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Super Questionis
10 Articulum ter-
tium.

Titulus clar⁹ est,
orumque ha-
bitur ex distin-
ctione voluntatis tā
a Damasceno, quā
alijs facta.

In corpore articu-
li respondetur cum
distinctione ad qua-
situm. Distinctio est,
Voluntas accipi po-
test, vel pro poten-
tia, vel pro actu.

Prima conclusio iux-
ta primum mem-
brum. In Christo est
vna tantum volūtas
humana essentiali-
ter; & non participa-
tione dicta. Secunda
conclusio, iuxta s^m
mēbrū est. In Chri-
sto sunt duæ volun-
tates, s. voluntas vt
natura, & voluntas
vt rō. Probat^rur pri-
mo secunda conclu-
sio. Voluntas est fi-
nis & eorum q̄ sunt
ad finem alio & alio
modo, ergo alterius
rōnis est actus volū-
tatis in finem, & al-
terius rōnis, actus
volūtaris in id quod
est ad finem, ergo in
Christo sunt duæ vo-
luntates, i. duæ spe-
cies actuum volun-
tatis. Antecedens p
prima parte ex lupe-
rio. b. ponitur.

Pro secunda probat^r
ur, quia in finē fertur
simpliciter & ab-
solute, quia fertur vt
in id, quod est s^m se
bonum, vt in sanita-
tē. In id verō quod
est ad finem, fertur
cum quadam cōpa-
ratione, quia fertur
in id, s^m quōd ha-
bet bonitatem ex or-
dine ad aliud, s^m nē,
vt patet de sumptio-
ne medicinæ pp̄ sa-
nitatem. Consequē-
tia relinquatur pro
evidenti gratia ma-
teriæ, nam talis mo-
dorum diuersitas,
qualis. s. conſurgit
ex proprijs rationi-
bus finis, & eius qd̄
est ad finem, diuer-
sam habet rōnem in
appetitib. proprijs.

Probatur deinde pri-
ma conclusio, q̄ ra-
lis diuersitas actuum
non diuersificat po-
tentiam. Probat^rur:
stat cum vna cōi ra-
tione boni, quæ est
obiectum volunta-
tis: stane enim vni-
tate obiecti proprij

nisi quia participat voluntatē
rōis, sicut est vna natura huma-
na in Christo, ita ēt ponit vna
voluntas humana in Christo.

ARTICVLVS II.

Vtrum in Christo fuerint duæ volun-
tates, quantum ad rationem.

AD TERTIVM sic procedit.
Vt q̄ in Chro fuerint
duæ voluntates, quantum ad
rōnem. Dicit. n. Dam. * in 2. lib.
q̄ duplex est hominis volūtas,
s. naturalis, quæ uocatur theli-
sis, & voluntas rationalis, quæ
uocatur bulifis: sed Christus i
humana natura habuit quicqd̄
ad perfectionē humane nature
pertinet, ergo utraq; prædicta-
rum voluntatū fuit in Christo.

¶ 2 Præ. Vis appetitiua diuersi-
ficatur in homine, s^m diuersi-
tatem uirtutis apprehensiuę, &
ideo s^m dñiam sensus, & intel-
lectus diuersificatur in homine
appetitus sensitiu⁹ & intellectiu⁹:
sed si militer quantū ad apprehē-
sionem hominis ponitur dñia
rationis & intellectus, quorum
utrumque fuit in Christo, ergo
fuit in eō duplex voluntas, vna
intellectualis, & alia rationalis.

¶ 3 Præ. A quibusdam ponit^r
in Christo voluntas pietatis, q̄
non potest poni nisi ex parte ra-
tionis, ergo in Christo ex parte
rōnis sunt plures voluntates.

SED CONTRA est, q̄ in quoli-
bet ordine est unum primum
mouens: sed voluntas est pri-
mum mouens in g^{nere} huma-
norum actuum, ergo in uno
homine non est nisi vna volun-
tas proprie dicta, quæ est volun-
tas rōnis, Christus autē est vnus
homo, ergo in Christo est vna
tantum voluntas humana.

RESPON. dicendum, q̄ sicut
dictum est, * voluntas quæ
accipitur pro potentia, & quan-
doq; pro actu. Si ergo volūtas
accipiat^rur pro actu, sic oportet
in Christo ex parte rōnis pone-
re duas voluntates, i. duas spe-
cies actuum voluntatis. Volun-
tas, n. ut in secunda parte dictū
est, † est finis, & est eorū, quæ
sunt ad finē, & alio modo fert^r
in utrumq;. Nam in finem fert^r
simpliciter & absolute, sicut
in id, quod est secū dū se bonū.
In id autem, quod est ad finem,
fertur cum quadam comparatione,
secundum q̄ habet boni-
tatē ex ordine ad aliud. Et ideo
alterius rōnis est actus volunta-
tis secū dū q̄ fertur in aliquid,

quod est secū dū se uolūtum
ut sanitas: (quod a Dam. * uo-
catur thelisis, i. simplex volun-
tas, & a Magistris uocatur vo-
luntas ut natura) & alterius rō-
nis est actus voluntatis, secū dū
q̄ fertur in aliquid, quod est vo-
lūtum solum ex ordine ad alter-
um, sicut est sumptio medica-
næ; quem quidem uoluntatis
actum Damasc. * uocat bulifim,
id est, consiliatiam uoluntatē, a
Magistris autem
uocat uoluntas ut ratio. Hæc autē
diuersitas actus
non diuersificat potentiam, quia
uterque actus attendit ad unam
communem rationem obiecti,
quod est bonum. Et ideo dicendum
est, q̄ si loquamur de potentia uolū-
tatis, in Christo est vna d
voluntas humana, essentialiter,
& non participatiue dicta: si uero
loquamur de uoluntate, quæ est
actus, sic distinguitur in Christo
uoluntas, quæ est ut natura, quæ
dicitur thelisis, & uoluntas, quæ
est ut ratio, quæ dicitur bulifis.

AD PRIMUM ergo dicendum, q̄ ille
duæ voluntates non diuersificatur
secundum potentiam, sed solum
secundum differentiam actus, ut
dictum est. *
AD SECUNDUM dicendum, q̄
et intellectus, & rō non sunt
diuersæ d⁹ potētię, ut i prima
parte dictū est. †
AD TERTIVM dicendum, quod
uoluntas pietatis non uolūtum esse
aliud quam uoluntas, quæ
consideratur ut natura, in quantum
scilicet refugit alienum malum
absolute consideratum.

ARTICVLVS III.

Vtrum in Christo fuerit libe-
rum arbitrium.

AD QVARTVM sic procedi-
tur. Videtur quod i Chri-
sto non fuerit liberum arbitrium.
Dicit enim Damasc. * in 3. lib.
Gnomem autem, id est, senten-
tiam uel mentem, uel excogita-
tionem, & proheresim, id est, ele-
ctionem, in Domino dicere im-
possibile est, si proprie loqui uo-
lumus. Maxime autem in his,
quæ sunt fidei, est proprie lo-
loquendum. ergo in Christo
non fuit electio, & per conse-
quens nec liberum arbitrium,
cuius actus est electio.

¶ 2 Præ. Phil. dicit in 3. Ethic. †
quod d electio est appetitus præ-
consiliati: sed consilium non
uidetur fuisse in Christo, quia
non consiliatur; de quib. certi-
simus, Christus autem de om-
nibus certitudinem habuit, ergo
in Christo non fuit electio,
& sic nec liberum arbitrium.
¶ 3 Præ. Liberum arbitrium
se habet ad utrumque: sed uo-
luntas Christi fuit determina-
ta ad bonum, quia non potuit
peccare, sicut supra dictū est. *
ergo in Christo non fuit libe-
rum arbitrium.

SED CONTRA est, quod dicit^r

voluntatis, quod est
bonum in cōi; non
diuersificatur poten-
tia voluntatis, quā-
uis diuersificetur ge-
nera actuum eius ex
diuersa ratione ge-
nerali actuum eius,
cuiusmodi sunt mo-
tus ad bonum in se,
& motus ad bonum
propter aliud.

In corpore articu-
li vna est conclusio
responsiua, in
Christo fuit liberū
arbitrium. Probat^r
ur: in Christo vo-
luntas ponitur vt ra-
tio, ergo electio, ergo
liberum arbitrium.
Antecedens probat^r
ur, quia in Christo
ponitur duplex vo-
luntatis actus scilicet
respectu finis, &
respectu eius quod
est ad finem, &c. vt
supra dictum est.
Prima consequentia
probat^rur, quia ele-
ctio est idem quod
voluntas, vt ratio:
quod probatur ex
differentia inter vo-
luntatem, & electio-
nem ex tertio Ethic.
corū, quia illa finis,
hæc eius quod ad fi-
nem. & propterea
illa voluntas vt natu-
ra, hæc voluntas vt
ratio. Secunda uero
consequentia probat^r
ur, quia electio est
proprius actus libe-
ri arbitrij, hoc est
voluntatis, vt est li-
berum arbitrium, vt
in prima parte dictū ē.

Super Questionis
10 Artic. quartum.

Titulus vt so-
nat. clarus
est.

In corpore articu-
li vna est conclusio
responsiua, in
Christo fuit liberū
arbitrium. Probat^r
ur: in Christo vo-
luntas ponitur vt ra-
tio, ergo electio, ergo
liberum arbitrium.
Antecedens probat^r
ur, quia in Christo
ponitur duplex vo-
luntatis actus scilicet
respectu finis, &
respectu eius quod
est ad finem, &c. vt
supra dictum est.
Prima consequentia
probat^rur, quia ele-
ctio est idem quod
voluntas, vt ratio:
quod probatur ex
differentia inter vo-
luntatem, & electio-
nem ex tertio Ethic.
corū, quia illa finis,
hæc eius quod ad fi-
nem. & propterea
illa voluntas vt natu-
ra, hæc voluntas vt
ratio. Secunda uero
consequentia probat^r
ur, quia electio est
proprius actus libe-
ri arbitrij, hoc est
voluntatis, vt est li-
berum arbitrium, vt
in prima parte dictū ē.

Super

Sup. ead. q.
ar. 2. ad 2. &
inf. ar. 4. &
5. cor. & 3.
dist. 17. ar. 1.
q. 3. & opus.
3. c. 23. 9.
lib. 1. ca. 22.
& lib. 3. ca.
34. & 18.

artic. huius
quæst. ad 3.

1. 2. c. 2. ar. 2.
& 3.